

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 159.9:378.017-057.87

**ДОСЛІДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В
ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ**

*Дудник Ю.І., аспірант кафедри психології (yurii.dudnyk@nubip.edu.ua)
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Події останніх років (пандемія COVID-19, повномасштабна війна росії проти України) зумовлюють велику кількість екстремальних умов існування, що так чи інакше позначаються на особистості та її діяльності, на суспільстві загалом.

Екстремальні умови – це ситуації, які є викликом для здатності людини адаптуватися до змін. Вони бувають фізичними, такими як природні катаклізми, або соціальними,

наприклад, війна. В екстремальних умовах людина зіштовхується з підвищеним рівнем стресу та психологічної травматизації, які можуть вплинути на її психічне та фізичне здоров'я (Carver & Scheier, 2016).

Окрім безпосередніх стресорів, що діють на нас в екстремальних умовах, значну роль відіграє вторинна травматизація (Figley, 1999). Низка досліджень висвітлює негативний вплив вторинної травми на пізнавальні процеси, такі як увага, пам'ять, концентрація та інші, що особливо важливі в контексті навчальної діяльності (Huggard & Szer, 2013; Gottesman, 2016; Boyraz, Horne & Sayger, 2019).

Вплив екстремальних умов позначається практично на усіх видах людської діяльності. Зумовлений ефект відрізняється, залежно від конкретної ситуації та особистісних особливостей людини. Проте, деякі загальні впливи екстремальних умов можуть включати: зниження психологічної та фізичної дієздатності, зниження когнітивних функцій, зниження емоційного контролю, зниження мотивації (Litz & Gray, 2004).

Недостатньо вивченими залишаються особливості впливу екстремальних умов на навчальну діяльність. Результати досліджень зазначеної проблеми (Yaroslavsky, Goodkind, Kukla & Manly, 2015) засвідчують, що екстремальні умови впливають на навчальну діяльність студентів та учнів різними способами. Зокрема, можуть викликати труднощі з концентрацією та запам'ятовуванням інформації, знижувати мотивацію до навчання, підвищувати рівень тривоги та депресії, що може призвести до зменшення академічної успішності. Однак студенти, які пережили екстремальні ситуації, можуть також розвивати певні позитивні навички, такі як емоційна стійкість, гнучкість та рішучість. Також вони можуть мати більш виражену готовність до співпраці та виражену орієнтованість на соціальну підтримку як копінг-стратегію. Дослідження згаданих авторів також засвідчили, що навчальні програми, які враховують психологічні наслідки екстремальних умов та надають підтримку студентам, можуть допомогти зменшити негативний вплив таких ситуацій на навчання.

На думку Masten A. S (2 Masten A. S, 018), перспективними напрямками дослідження в цій царині є: розуміння індивідуальних різниць у відповіді на екстремальні умови; вивчення довгострокових наслідків екстремальних умов на навчання та розвиток; визначення стратегій навчання та підтримки, які можуть допомогти учням адаптуватися до екстремальних умов та досягати успіху в навчанні; вивчення взаємозв'язку між екстремальними умовами та соціальними чинниками, такими як культурні та економічні фактори.

Виходячи актуальності вивчення особливості навчальної діяльності студентські молоді в сучасних екстремальних умовах та наявних на сьогодні у психологічній науці даних, ми визначили предметом нашого дослідження характер здійснення навчальної діяльності в екстремальних умовах, результативність навчальної діяльності, мотивацію до її здійснення, вплив особистісних особливостей (таких, як стресостійкість) на характер, результативність та мотивацію навчання.

На даний час ведеться розробка пакету методик для проведення дослідження за порівняльною стратегією із використанням спостереження, опитування, аналізу результатів діяльності, експертного опитування.

Проведене дослідження дасть змогу добирати форми й методи навчання студентів для забезпечення якості освітнього процесу в екстремальних та постекстремальних умовах.

Перелік посилань

1. Boyraz, G., Horne, S. G., & Sayger, T. V. (2019). Examining the impact of secondary traumatic stress on undergraduate students: implications for educators and researchers. *Journal of College Student Development*, 60(6), 743–759.
2. Carver, C.S. & Scheier, M.F. (2016). Stress, Coping, and Health: A Conceptual Overview: *Annual Review of Clinical Psychology*, 12, 1–28.

3. Figley, C. R. (1999). Compassion fatigue: Toward a new understanding of the costs of caring. *Secondary traumatic stress: Self-care issues for clinicians, researchers, and educators*, 3–28.
4. Gottesman, M. (2016). Cognitive sequelae of secondary traumatic stress in first responders: a pilot study. *Journal of traumatic stress*, 29(4), 314–317.
5. Huggard, P., & Szer, J. (2013). Vicarious trauma in therapists working with trauma survivors. *Psychotherapy in Australia*, 20(4), 28–36.
6. Litz, B. T., & Gray, M. J. (2004). Early intervention for trauma: Current status and future directions. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 11(3), 221–238.
7. Masten, A. S. (2018). Resilience theory and research on children and families: Past, present, and promise. *Journal of family theory & review*, 10(1), 12–31. <https://doi.org/10.1111/jftr.12255>.
8. Yaroslavsky, I., Goodkind, J., Kukla, M., & Manly, J. T. (2015). The impact of war and posttraumatic stress disorder on academic achievement among child survivors: A meta-analysis. *Journal of School Psychology*, 53(5), 399–415.